

чаться гадки, що не має значення, де премія присуджується, якого ймення вона, – взагалі, скільки їх, цих премій, від імені якого народу присуджуються. Як на мене, це не зовсім так: ті, хто творить, де б не жив, прагнуть, як і спортсмени, вершин, вінка не тільки тернового, а й лаврового. Це – їхні стимули, що ведуть до кращого, до мети. Нині в обласних центрах, на всіх землях України є письменники, науковці, громадські й державні діячі, духівники, які не поступаються тим, що утвердилися чи замешкали в Києві, де престол держави, її словесність, де й оточення не тільки збірне, а й одірне. Однак на периферії талантові ой як не просто дочекатися лауреатських пошанувань, якби не такі премії, як Огієнківська, – відзнака молода, ще тільки з п'ятирічним стажем.

Не варто боятися того, як вважає Богдан Сушинський, що в нас багато премій. Виживуть достойніші, відійдуть непотрібні. Доки існують премії, доти будь-яка людина, що має талант, має право на його знакове визнання, матеріальне й моральне заохочення. Премія імені Івана Огієнка – духовна, високоморальна, її володарі – це інтелігенти молодії (а по витоках і древнії) держави, які, опинившись у матеріальній скруті, не похитнулися перед труднощами, багато зробили й роблять. При мізерній зарплаті, нестатках.

Подвижниками є і члени Комітету в справах премії: всі обтяжені обов'язками основної роботи, але знаходять час, аби стежити за розвитком держави та її культури, віддають цьому всі сили, вишукують можливості приїхати на засідання Комітету, не обійти увагою жодного претендента, побувати на батьківщині Огієнка, організувати зустрічі з лауреатами, підтримати їх. У таких є чим жити, хоч не завжди є на що. І вони багаті від тих, хто не знає, куди й що подіти... Вони багаті, бо дух, на відміну від матерії, якщо десь додається, то в іншому місці не убувається. Бачу й їх лицарями духу.

Хочеться, щоб Огієнківська премія жила довго: Україні так потрібні невтомна віра й безупинний чин Івана Огієнка задля свого народу. А через нього – й для цілого людства.

Грудень 1996 року.

Надія Шаварська
м. Вінніпег, Канада

МИТРОПОЛИТ ІЛАРІОН: ТОВАРИСТВО "ВОЛИНЬ" ТА ІНСТИТУТ ДОСЛІДІВ ВОЛИНІ

У 30-у річницю (1972-2002) відходу у Вічність святої пам'яті Митрополита Іларіона, хочу поділитися спогадами співпраці Товариства "Волинь" та Інституту Дослідів Волині з Митр. Іларіоном – Великою Людиною, Учителем нової епохи відродження Української Церкви, Звершителя перекладу Біблії на українську мову, Вірним Сином Українського Народу в Україні і Канаді.

Товариство "Волинь" заснувалося в 1949 році дев'ятьма високодейними патріотами, а в 1951 р. при Товаристві започаткувався Інститут Дослідів Волині, які були дуже тісно між собою пов'язані.

Перші засновники приїхали до Канади після Другої світової війни. Хоч умови життя не були легкими, мізерні заробітки, та й більшість з них не мали свого даху над головою, але мали душевний спокій і велику охоту до праці. Вони мали вийняtkово ясну візію і бажання заявити світові, що хоч Україна поневолена, але українці як нація мають свою мову, традиції та багату історію, коріння якої сягають в сиву давнину. Що українці є народ, який, переживши поневолення, переслідування, приниження і голокост, – не загубив і не втратив своїх національних і християнських чеснот.

Отож, вступивши на Богом благословенну вільну Канадську землю, яка широко відкрила свої обійми для знедолених і стала їхньою другою матір'ю, українці всім серцем відчували, що саме тут їм відкрилися двері для здійснення неосяжної мрії.

Товариство не мало своєї домівки, а тулилося біля Церкви, тому перші засідання відбувалися в так званій старій Колегії Св. Андрея при 259 Чорч-авеню.

До Канади і до Товариства "Волинь" Господь припровадив тернистими стежками двох надзвичайно цінних людей, щоправда не в один час. Одним з них був Митрополит Іларіон, а другим – інженер Ілля Онуфрійчук. Між ними швидко нав'язалися дружні стосунки, взаєморозуміння, довіря і тісна співпраця. І завдяки їм розгорнулася активна діяльність Інституту Дослідів Волині та Товариства "Волинь".

На першому місці гостро стало питання фінансів, бо в цей час не було ще фондів ані урядових субсидій. Для здобуття фондів Інститут Дослідів Волині та Товариство "Волинь" почали організовувати різноманітні імпрези, як, наприклад, традиційні "Колядки", "Маланки", розіграшки, збірки по Канаді й Америці тощо. Треба сказати, що відгук був неймовірно щедрий.

Розуміючи важливість друкованого слова світової слави Вченого, Богослова і Релігійного Мислителя – волиняни працювали з великим завзяттям, посвятою і охотою. Про це нелегко переказати лише кількома словами, але якщо коротко, то слово Митрополита Іларіона було цілющою живою водою для прибуваючих з Європи скитальців, котрі довго поневірялися важкими дорогами війни, та й не тільки для них, а для всіх українців.

Силами Товариства "Волинь" та Інституту Дослідів Волині було видано близько 20-ти праць Митр. Іларіона, понад 60 праць інших авторів, поштові марки, поштівки, різдвяні картки та 20 чисел "Літопису Волині". Можна сказати, що небагато, але й немало, якщо взяти під увагу, що ми не в Україні, а тільки горстка українців у Канаді.

Скоро Товариство "Волинь" і Інститут Дослідів Волині стали осередком, який притягав до себе здібних, професійних і працьовитих людей. Неймовірно швидкими темпами зросло членство.

Членами ставали не тільки волиняни, і не тільки в Канаді, але й Америці, Австралії, Бразилії та майже по всіх країнах Європи. Працювали не покладаючи рук, а цим здобули довір'я в народі, яке увінчалось великою кількістю жертводавців, читачів і дописувачів як в Канаді, так і поза нею.

Бл. п. Митрополит Іларіон теж не був з Волині, але, бачучи завзяття волинян, маючи довір'я до них і до інж. Іллі Онуфрійчука особисто, співпрацював з ними і дав своє благословення – дозвіл Інституту Дослідів Волині та Товариству "Волинь" видавати і перевидавати свої праці. Митрополит Іларіон не раз підкреслював і висловлював свою подяку інж. Онуфрійчуку за його віддану і щирі співпрацю і неоцінену поміч.

Крім видання праць друкованого слова, ще одною не менш вагомою справою Інституту Дослідів Волині та Товариства "Волинь" була ікона Почаївської Божої Матері, проєкт якої благословив Митр. Іларіон. Опісля він посвятив її, і з його благословення вона була передана до Всеканадської Митрополичої Катедри Пресв. Тройці в Вінніпезі, де вона знаходиться дотепер.

Оскільки я згадую ім'я Іллі Онуфрійчука, то на місці буде згадати бодай кількома словами про цю скромну, чесну і шляхетну людину, яка ніколи не шукала собі слави, ані нагороди. Він до кінця днів свого життя невтомно працював для Інституту Дослідів Волині та Товариства "Волинь", чим заслужив собі таке велике довір'я і пошану в Митр. Іларіона. Двері гостинної хати панства Іллі і Галини Онуфрійчуків завжди були відкриті, коли і хто б не заходив до них. Через руки Іллі Онуфрійчука переходила вся кореспонденція, його руками виконувалася вся канцелярська праця Т-ва та ІДВ, як рівно ж і висилка книжок, і все це без жодної винагороди, і так аж до останніх днів свого життя, коли 21 серпня 1999 р. несподівано для всіх спочив у Бозі вічним сном.

Після 50-ти років існування Товариства "Волинь" та Інституту Дослідів Волині видавнича праця припинилася. Але теперішній Голова Інституту Дослідів Волині та Товариства "Волинь", адвокат д-р Сергій Радчук, довголітній співпрацівник Митрополита Іларіона та Іллі Онуфрійчука, ретельно продовжує започатковану працю і прямує до гідного завершення. У 1996 році д-р С.Радчук нав'язав зв'язки з Волинським Державним Університетом ім. Лесі Українки, де при історичному факультеті є створене окреме відділення Інституту Дослідів Волині, і підписав договір, що всі праці бл. п. Митрополита Іларіона, архіви та все інше буде передано туди.

Останніми роками нами було вислано велику кількість книжок бл. п. Митрополита Іларіона та іншої літератури, і висилка продовжується до бібліотек як світських, університетських, так і духовних семінарій.

Ми вдячні Всевишньому Богові за нагоду спілкуватися, співпрацювати та бути в близьких відносинах з Церковним і Державним Мужем Епохи, св. п. Митрополитом Іларіоном.

Хоч його немає серед нас, але він залишив нам велику, багату і невмирущу спадщину, а це: Слово своє "Служити народів – то

служити Богові”, записане золотими літерами в історію Української Православної Церкви і Українського Народу.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Ляхоцький

м. Київ

ЗОЛОТА СТОРІНКА ОГІЄНІАНИ

Щедре золоте сонце, висока блакить неба, ніжний смарагд шовкової гладі трави, ледь повсталой над землею, бруньки на деревах, набухлі від нетерпіння, готові вкотре ознаменувати дивовижною красою світ перші тендітні квіти – добре знайомі кожному ознаки весни. Саме цієї пори останніх березневих днів, ось уже дев'ять років поспіль, з'їжджаються в стародавнє містечко, початок літопису якого сягає часів Ярослава Мудрого, – Брусилів, представники сучасної української еліти – науковці, освітяни, працівники культури, видатні політичні, громадські й релігійні діячі, удостоєні лауреатського звання, другої за статусом (після Шевченківської) державно-громадської нагороди, багатогалузевої премії, яка носить ім'я першоієрарха Української православної церкви Канади (1951-1972), поліглота, перекладача канонізованого українського перекладу Св. Письма, організатора першого державницького свята Злуки на Софіївському майдані в Києві 22 січня 1919 року, міністра віровизнань та міністра освіти й мистецтва (1919), головноуповноваженого уряду УНР (1919-1920), голови Малої Ради Міністрів Державного Центру УНР в екзилі (1922), фундатора і першого ректора Кам'янець-Подільського українського державного університету (1918-1920), декана теологічного колегіуму св. Андрія Первозваного при Манітоському університеті, видатного мово-книго-бібліотеко та бібліографознавця, історика та культуролога, публіциста, видавця і редактора, творча спадщина якого сягає майже 2000 публікацій – Івана Огієнка (митрополита Іларіона).

З усіх куточків України чисельний загін огієнкознавців в день завершення земного буття великого співвітчизника, жалоби і пам'яті приїздить, щоб віддати шану святій постаті людини, яку Україні дала ця благословенна земля. В містечко, яке ще за часів Києво-Волинської землі мало величезну притягальну силу як центр християнський, культурницький і нині поволі, завдяки славетному землякові, нарівні з Моринцями та Кирилівкою на Черкащині, малою батьківщиною Тараса Шевченка, Нагуєвичами на Дрогобиччині, де народився геній Івана Франка, Русовом Василя Стефаніка, Романівкою Максима Рильського, Сухим Олеся Гончара, перетворюється на один із духовних осередків незалежної держави.

Рік 2003 для брусилівчан особливий. У номінації в галузі громадської, політичної та духовної діяльності, спрямованої на утверд-